

Arbetslivskommissionen för träindustrin och båtbyggnadsbranschen, lägesbild 2024

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN		STUDIERNAS MÅL HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/ EXAMENSDELAR	
ANTAL EXAMINA (st.) Grundexamen inom träindustrin: 180 st. Yrkesexamen inom träindustrin: 186 st. Specialyrkesexamen inom träindustrin: 12 st. Grundexamen inom båtbyggnadsbranschen: 12 st. Yrkesexamen inom båtbyggnadsbranschen: 1–4 st. Specialyrkesexamen inom båtbyggnadsbranschen: 1-4 st. ANTAL EXAMENSDELAR (st.) GE inom träindustrin: 1263 st. YE inom träindustrin: 909 st. SYE inom träindustrin: 36 st. GE inom båtbyggnadsbranschen: 93 st. YE inom båtbyggnadsbranschen: 6 st. SYE inom båtbyggnadsbranschen: 6 st. Gemensamma examensdelar (GED): 45 st. Lokala examensdelar: totalt 51 st.		GE INOM TRÄINDUSTRIN Kompetensområdet för träbyggnadsindustrin 6 st. Kompetensområdet för snickeriindustrin 159 st. Kompetensområdet för sågindustrin 12 st. Uppgift saknas 1–4 st. YE INOM TRÄINDUSTRIN Kompetensområdet för träskiveindustrin 90 st. Kompetensområdet för snickeriindustrin 33 st. Kompetensområdet för sågindustrin 60 st. Uppgift saknas 6 st. SYE INOM TRÄINDUSTRIN Kompetensområdet för den mekaniska skogsindustrin 6 st. Kompetensområdet för snickeriindustrin 6 st. Uppgift saknas 1–4 st. GE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN Examen har inga kompetensområden YE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN Kompetensområdet för tillverkning av skrov och däck för träbåtar 1–4 st. SYE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN Kompetensområdet för arbetsledning inom båtbranschen 1–4 st. Kompetensområdet för bygga av träbåtar 1–4 st.	GE INOM TRÄINDUSTRIN hel examen examensdel/delar 1653 st. 270 st. YE INOM TRÄINDUSTRIN hel examen examensdel/delar 873 st. 42 st. SYE INOM TRÄINDUSTRIN hel examen examensdel/delar 42 st. 0 st. GE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN hel examen examensdel/delar 105 st. 27 st. YE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN hel examen examensdel/delar 6 st. 0 st. SYE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN hel examen examensdel/delar 9 st. 0 %

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda examina

- Antalet avlagda examina har hållits på samma nivå som året innan.

Antal avlagda examensdelar

- Antalet avlagda examensdelar har hållits på samma nivå som året innan.

Studiernas mål enligt examensdel

- Grundexamen inom träindustrin: De flesta som avlägger examen har som mål att avlägga hela examen. En mindre andel av studerandena har som mål att endast avlägga en eller flera examensdelar.
- I specialyrkesexamen inom träindustrin har alla examinander som mål att avlägga hela examen. Inom branschen anses det viktigt att avlägga hela examen.

Studiernas mål enligt examensdel

- I största delen av de examensdelar som avlagts i specialyrkesexamen inom träindustrin har studerandena haft som mål att avlägga hela examen.
- I grundexamen inom båtbyggnadsbranschen har majoriteten som syfte med examensdelarna att avlägga hela examen, men det finns ändå delar som man vill avlägga självständigt.
- Målet för studierna i yrkes- och specialyrkesexamina inom båtbyggnadsbranschen är att avlägga hela examen.

Arbetslivskommissionen för träindustrin och båtbyggnadsbranschen, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE inom träindustrin: 56 st.
YE inom träindustrin: 23 st.
SYE inom träindustrin: 12 st.
GE inom båtbyggnadsbranschen: 52 st.
YE inom båtbyggnadsbranschen: 4 st.
SYE inom båtbyggnadsbranschen: 2 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE inom träindustrin: 29 st.
YE inom träindustrin: 14 st.
SYE inom träindustrin: 5 st.
GE inom båtbyggnadsbranschen: 2 st.
YE inom båtbyggnadsbranschen: 1 st.
SYE inom båtbyggnadsbranschen: 1 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE

GE inom träindustrin: 27 st.
YE inom träindustrin: 11 st.
SYE inom träindustrin: 7 st.
GE inom båtbyggnadsbranschen: 50 st.
YE inom båtbyggnadsbranschen: 3 st.
SYE inom båtbyggnadsbranschen: 1 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE inom träindustrin

Finska 177 st.
Svenska 1–4 st.

YE inom träindustrin

Finska 186 st.
Svenska 1–4 st.

SYE inom träindustrin Finska 12 st.

GE inom båtbyggnadsbranschen Finska 12 st.

YE inom båtbyggnadsbranschen

Finska 1–4 st.

SYE inom båtbyggnadsbranschen

Finska 1–4 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- I grundexamen inom träindustrin har prestationerna koncentrerats till de största utbildningsanordnarna, och de mindre anordnarna har avslutat sin verksamhet. På de minsta orterna finns ingen utbildningsanordnare. Större utbildningsanordnare får studerande som genomför förvärvande av kompetens och yrkesprov på andra orter. I grundexamen inom träindustrin finns två tvåspråkiga utbildningsanordnare där svenskspråkiga prestationer har producerats.
- Den geografiska täckningen för yrkesexamen inom träindustrin är mycket omfattande, och det är arbetsplatsspecifikt var man kan skaffa sig kompetens och göra yrkesprov. Situationen för specialyrkesexamen inom träindustrin är densamma, dvs. det geografiska läget har ingen större betydelse.
- Det är också vanligt att en allt större grupp studerande har ett annat modersmål än finska eller svenska.
- I grundexamen inom båtbyggnadsbranschen finns många anordnartillstånd, men två aktiva utbildningsanordnare. I specialyrkesexamen inom båtbyggnadsbranschen finns en utbildningsanordnare som har producerat prestationer.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE INOM TRÄINDUSTRIN Arbetsplats 47,74 % Läroanstalt 45,84 % Arbetsplats + läroanstalt 5,23 % Uppgift saknas 1,19 % YE INOM TRÄINDUSTRIN Arbetsplats 96,69 % Läroanstalt 2,32 % Arbetsplats + läroanstalt 0,66 % Uppgift saknas 0,33 % SYE INOM TRÄINDUSTRIN Arbetsplats 83,33 % Läroanstalt 8,33 % Arbetsplats + läroanstalt 8,33 % Uppgift saknas 0 % GE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN Arbetsplats 61,29 % Läroanstalt 19,35 % Arbetsplats + läroanstalt 16,13 % Uppgift saknas 3,23 %	YE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN Arbetsplats - Läroanstalt - Arbetsplats + läroanstalt 100 % SYE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN Arbetsplats - Läroanstalt - Arbetsplats + läroanstalt 100 % Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser • I grundexamen inom träindustrin har drygt hälften av yrkesproven avlagts på arbetsplatsen. Nästan alla yrkes- och specialyrkesexamina inom träindustrin har avlagts på arbetsplatser. • Yrkesproven i grundexamen inom båtbyggnadsbranschen har i regel avlagts på arbetsplatsen. I samma examensdelar i yrkes- och specialyrkesexamina inom båtbyggnadsbranschen har yrkesproven avlagts på arbetsplatsen och läroanstalten.	Yrkesprov som ordnas vid läroanstalten • I och med att läroplikten utvidgats har de studerandes bakgrund lyfts fram starkare även i fråga om särskilda behov, t.ex. kan det vara utmanande att avlägga yrkesprov inom träbranschen i arbetslivet, och då kommer yrkesprov vid läroanstalten på fråga. Övriga synpunkter • För väldigt många studerande är yrkesproven på arbetsplatsen för krävande, till exempel på grund av den studerandes särskilda behov. Studerande med invandrarbakgrund kan å andra sidan ha utmaningar med språket, medan det kan vara möjligt att klara av yrkesprov. Utvecklingsobjekt för utbildningsanordnare • Många utbildningsanordnare har sökt sig till experiment med verksamhetsstyrning, varvid förväntningarna också är höga.
--	---	---

Arbetslivskommissionen för träindustrin och båtbyggnadsbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE Respons

Responsenkäter (bedömningsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS
AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV

GE inom träindustrin 4,4
YE inom träindustrin 4,4
SYE inom träindustrin 4,8
GE inom båtbyggnadsbranschen 4,3
YE inom båtbyggnadsbranschen -
SYE inom båtbyggnadsbranschen -
(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN
ARBETSPLATSHANDLEDAREN

GE inom träindustrin 4,2
YE inom träindustrin 4,5
SYE inom träindustrin -
GE inom båtbyggnadsbranschen 4,4
YE inom båtbyggnadsbranschen -
SYE inom båtbyggnadsbranschen -
(nationellt medeltal 4,2)

Diskussion

ARBETSPLATSRESPONS

GE inom träindustrin 4,0
YE inom träindustrin 4,8
SYE inom träindustrin -
GE inom båtbyggnadsbranschen 4,0
YE inom båtbyggnadsbranschen -
SYE inom båtbyggnadsbranschen -
(nationellt medeltal 4,2)

Studeranderespons

- Studeranderesponsen inom träindustrin och båtbyggnadsbranschen ligger mycket nära riksnivån, och det finns ingen statistiskt betydande skillnad.
- De studerande som avlagt specialyrkesexamen ger högsta responsvitsord i examina inom träindustrin. Allmänt taget torde man kunna dra slutsatsen att de som avlägger specialyrkesexamen också är de mest motiverade studerandena.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Nivån på arbetsplatshandledningen inom dessa branscher motsvarar eller till och med överskrider det nationella medeltalet i fråga om yrkesexamen inom träindustrin och grundexamen inom båtbyggnadsbranschen.

Arbetsplatsrespons

- I arbetsplatsresponsen för dessa branscher ligger man något under det nationella medeltalet. De närmare orsakerna till detta framgår inte av det tillgängliga materialet. Med beaktande av att jämförelseobjektet är det nationella medeltalet är skillnaden inte betydande.
- Nivån på arbetsplatsresponsen för yrkesexamen inom träindustrin är glädjande hög: 4,8 på skalan 1–5!

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE INOM TRÄINDUSTRIN
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 62,7 %**
Uppgift saknas 0,7 %

YE INOM TRÄINDUSTRIN
**Lärare och representant för
arbetslivet (tvåpartsbedömning) 96,7
%**
Uppgift saknas 0,3 %

SYE INOM TRÄINDUSTRIN
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 91,7 %**
Uppgift saknas 0 %

GE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 93,5 %**
Uppgift saknas 3,2 %

YE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 100 %**

SYE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 100 %**

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE INOM TRÄINDUSTRIN
Medeltal 3,7
Yrkesinriktad examensdel 3,9
Gemensam examensdel 3,5
(nationellt medeltal 3,7)

GE INOM BÅTBYGGNADSBRANSCHEN
Medeltal 3,8
Yrkesinriktad examensdel 3,8
Gemensam examensdel 3,8
(nationellt medeltal 3,7)

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- I yrkes- och specialyrkesexamina inom träindustrin samt grundexamen inom båtbyggnadsbranschen genomförs tvåpartsbedömningen väl och yrkesproven utförs i regel på arbetsplatsen.
- I grundexamen inom träindustrin ser man arbetsgivarnas krav på att åtminstone den första examensdelen, som för kompetensområdena för träbyggnadsindustrin och snickeriindustrin är en obligatorisk examensdel: Tillverkning av trävaror, har utförts vid läroanstalten före den första perioden i arbetslivet. Denna examensdel omfattar användningen av handredskap, bearbetningsmaskiner och utrustning som används vid tillverkning av träprodukter, och är därmed en grundförutsättning för säkert arbete.
- För att öka tvåpartsbedömningen i samband med bedömningen av yrkesprov kunde man intensifiera samarbetet med arbetslivet och söka nya metoder, såsom distansförbindelser eller periodiseringar av tidpunkten för yrkesprov så att de bättre passar ihop med arbetslivets tidtabeller.
- I yrkes- och specialyrkesexamina inom båtbyggnadsbranschen genomförs tvåpartsbedömningen utmärkt.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE inom träindustrin

Den utvidgade läroplikten har medfört en ny klientgrupp vars behov inte har beaktats när examensgrunderna skrevs. Det behövs examensdelar som förbereder för examensutbildning före utbildning som sker i arbetslivet.

I arbetslivet behövs mer kompetens inom ny teknik. Det vore bra att inkludera mer användning av ny teknik i de första obligatoriska examensdelarna. Idag gör nya datorstyrda bearbetningsenheter, robotik och artificiell intelligens verksamheten mer konkurrenskraftig, och kompetens i dessa är av största vikt.

YE inom träindustrin

Yrkesexamen inom träindustrin är en central del av rekryteringen av ny arbetskraft. Yrkesexamen är central för att utveckla och säkerställa kompetensen. Examensstrukturen motsvarar väl detta syfte, och den personliga tillämpningen i studierna är en del av framgången. Samarbetet med läroanstalterna är smidigt, och tvåpartsbedömningen av yrkesproven fungerar nästan utan undantag.

Grupperna har rikligt med diversitet bland annat i fråga om ålder och tidigare utbildnings- och arbetsbakgrund. Detta främjar en positiv gruppdynamik och lärande från andra. Denna diversitet får inte äventyras till exempel genom administrativa restriktioner i anslutning till finansieringen.

SYE inom träindustrin

Specialyrkesexamen inom träindustrin avläggs i begränsad utsträckning. För att åstadkomma en företagsspecifik grupp behövs relativt många personer som är djupt intresserade av ämnet. Såsom framgår av responsen från studerandena är dock sådana grupper mycket motiverade.

Det är vanligare att avlägga specialyrkesexamen i mindre snickeriföretag, och det förbättrar personens yrkesskicklighet och företagets marknadsföring mer. Kunden och arbetsgivaren värdesätter examensbenämningen snickarmästare.

I specialyrkesexamen inom träindustrin kan rutten från arbetstagaruppgifter till chefsställning gå via teamledarrollen, t.ex. inom den mekaniska skogsindustrin. De allra mest motiverade avlägger ingenjörsexamina vid sidan av arbetet, men en del avlägger också specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning. Specialyrkesexamen inom träindustrin ger inte nödvändigtvis tillräcklig tilläggskompetens med tanke på chefsuppgifter.

SYE inom båtbyggnadsbranschen

I Finland sysselsätts de som avlagt grundexamen inom båtbyggnadsbranschen främst i reparation, service och dockning av båtar. Nyproduktionen inom båtindustrin i Finland är knapp och kompositindustrin växer också. Borde examensbenämningen och examensgrunderna inriktas på dessa sektorer?

YE inom båtbyggnadsbranschen

Småbåtsvarv önskar ett kompetensområde som bättre riktar sig till deras bransch i yrkesexamens struktur.

SYE inom båtbyggnadsbranschen

Kraven på yrkesskicklighet i specialyrkesexamen uppfyller inte helt arbetslivets önskemål gällande att driva projekt.

Reflektioner kring examensstrukturen

Examensstrukturen är någorlunda siloformad, så ibland motsvarar arbetslivets behov inte en viss examen, utan den studerande måste sammanställa kombinationer av olika examina. Till exempel måste utbildningsanordnaren erbjuda examina inom både träindustrin och konstindustrin (snickeribranschen) för att svara på arbetslivets behov gällande nya produkter och reparationen av dem. Man måste även välja robotik från grundexamen inom maskin- och produktionsteknik till grundexamen inom träindustrin. Skulle ett experiment med verksamhetsstyrning ge möjlighet att hitta en lösning på detta.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanen om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN